

paa dette Omraade anstillet nogle Under-søgelser ved Hjælp af den Forbindelse, jeg har med Husmandskreditforeningen. Det er ikke mange Eksempler, jeg har skaffet til Veje, men det vil jo være den højtærede Landbrugsminister overordentlig let at fremskaffe et meget omfattende Materiale til Belysning af dette Forhold. Jeg skal nævne et Par Eksempler der viser, hvor uheldigt der har været arbejdet her.

I Ry Sogn, Skanderborg Amt, blev der af en Ingeniør købt 4 større Husmandsbrug til en samlet Ejendomsskyld af 71 000 Kr.; de har siden ligget delvis ubenyttede hen og har været gjort til Genstand for Spekulation under Krigen, en Spekulation, der har givet den paagældende en meget betydelig Avance. I den samme Kommune bor der en københavnsk Millionær, som i Løbet af de sidste 20 Aar har opkøbt mindre Ejendomme, Gaarde og Huse, for et samlet Beløb af 1 302 200 Kr., det er paa det nærmeste Halvdelen af den samlede Ejendomsskyld i den paagældende Kommune. Det er en Bestræbelse, som er blevet fortsat under Krigen og sikkert ogsaa vil blive fortsat efter at vi har faaet den sidste Lov, som ligefrem forbyder det. Men det bliver den højtærede Landbrugsministers Sag nærmere at undersøge dette, og jeg haaber, han vil tage sig deraf. Det var nu denne Millionærs Passion at købe Jord, han byggede sig et Jagtslot, han vilde skaffe sig et Jagtdistrikt, og for at faa et saadant maa man købe op, og saa lader man Husene staa og forfalde, hvorved det hele efterhaanden former sig som en stor Jordbesiddelse, som denne Mand altsaa har skaffet sig ved, at mange smaa Hjem er blevet nedlagt. Nu er der i samme Sogns sydøstlige Side en københavnsk Ingeniør og Stordirektør, som har sammenkøbt en halv Snes Husmandsbrug. Jorderne fra disse bliver slet drevet, og Husene staa og forfalder, og det vil kun være et Tidsspørgsmaal, naar disse Huse er faldet helt ned, og saa er vel det Tidspunkt inde, da han mener at kunne samle det hele til een Ejendom — hvis Sammenlægning ikke har fundet Sted, og det er meget sandsynligt, at dette ikke har været muligt, han har maaske ikke kunnet faa de ret lige Dokumenter ordnet, fordi det vilde stride mod de gældende Love. Men man har altsaa Udvej til at kunne omgaa dem.

Dette var i Skanderborg Amt. I Rødning Sogn i Viborg Amt — altsaa i et enkelt Sogn — er der i Løbet af de sidste 5 Aar nedlagt 17 Husmandsbrug, idet de er lagte ind under Gaardbrug. Og fra den øst-

lige Del af Viborg Amt har jeg Meddelelse om, at der er nedlagt 11 Husmandsbrug. I Ning Herred i Aarhus Amt viste det sig ved Husmandskreditforeningens Eftersyn i 1917, at der var nedlagt ikke mindre end 32 Husmandsbrug. Disse Tal, synes jeg, giver Anledning til Eftertanke. Der er dog ingen Mening i, at Staten Aar ud og Aar ind ofrer store Pengebeløb for at skabe selvstændige Husmandsbrug, og at der saa gives Adgang til, at disse Husmandsbrug hurtigst muligt nedlægges igen, eller at i hvert Fald andre Husmandsbrug nedlægges, saaledes at hele den Bevægelse, man fra Statens Side søger at støtte, bliver modvirket gennem det Opkøb, man iværksætter fra storagrarisk og storkapitalistisk Side. Denne Sag har ogsaa en anden Side. I vor Tid, hvor man ikke kan skaffe Boliger, hvor Byerne og Stationsbyerne kæmper en fortvivlet Kamp for at faa skaffet de nødvendige Boliger til de Mennesker, som skal bo der, kan man ude paa Landet støde paa det ene mindre Husmandsbrug efter det andet, hvor Bygningerne staaar tomme og forfalder og efterhaanden falder helt ned. Det er dog en ganske meningsløs Ordning. Disse Bygninger vilde i mange Tilfælde afgive en meget bedre Plads for de husvilde end den, vi kan skaffe dem i Byerne. Jeg vil derfor indstændig henstille til Landbrugsministeren, som vel nok er den nærmeste til at tage sig af dette Forhold, at det snarest muligt maa blive undersøgt, hvor mange der egentlig har omgaaet de eksisterende Lovbestemmelser, og hvor mange Huse der staaar ubeboede omkring paa Landet, fordi Jorden er opkøbt og lagt ind under en tilstødende Gaard og Beboerne er flyttet, vel sagtens ind til Byerne, hvor det saa er Bykommunernes Sag at skaffe Plads til dem. En saadan Ordning kan formentlig et velordnet Samfund ikke i Længden tolerere, og forhaabentlig vil de Eksempler, jeg her har fremdraget, være tilstrækkelige til, at Sagen maa blive undersøgt. Naar man fra Statens Side udfolder de mest energiske Bestræbelser for, at der kan oprettes nye selvstændige Jordbrug, og afholder de dermed forbundne Udgifter, ikke alene ved, at man hjælper de paagældende til Jorden paa rimelige Vilkaar, men ogsaa derved, at man, som det er bestemt i de vedtagne Love om Jord i offentligt Eje, yder de paagældende Byggelaan — ogsaa Driftslaan bør ydes thi Byggelaan alene er ikke tilstrækkeligt, de maa ogsaa have Driftslaan —, bør man samtidig drage Omsorg for at stoppe det Forhold, at saadanne smaa Landbrug nedlægges.